

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 5, NO 9, STIP, 2020

ГОД. V, БР. 9
ШТИП, 2020

VOL. V, NO 9
STIP, 2020

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. 5, Бр. 9
Штип, 2020**

**Vol. 5, No 9
Stip, 2020**

PALMK, VOL 5, NO 9, STIP, 2020
DOI: <https://doi.org/10.46763/palim209>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република С. Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чеглеѓи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капaso, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Нагале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of N. Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of N. Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moskow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czegledi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска-Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, С. Македонија

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST

EDITORIAL COUNCIL

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, N. Macedonia

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field:	UDC 81
UDC code	UDC 82 UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of N. Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of N. Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk
Profiles	Academia.edu https://www.ugd.academia.edu/PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_Palimpsest2 Facebook https://www.facebook.com/palimpsest/ Twitter https://twitter.com/palimpsest-22 SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest-Палимпсест BIBLIOGRAPHIC

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Билјана Ивановска, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Biljana Ivanovska, editor of “Palimpsest”

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 Milena Sazdovska-Pigulovska

DEFINITION AND CLASSIFICATION OF PHRASEOLOGICAL EXPRESSIONS AND PROBLEMS OF IDIOMATIC EQUIVALENCE IN TRANSLATION

29 Милена Касапоска-Чадловска

НЕКОИ ФРАНЦУСКИ КОНСТРУКЦИИ СО НЕЗАДОЛЖИТЕЛЕН АТРИБУТ НА ДИРЕКТЕН ОБЈЕКТ И НИВНИТЕ МАКЕДОНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Milena Kasaposka-Chadlovska

SOME FRENCH CONSTRUCTIONS WITH OPTIONAL DIRECT OBJECT ATTRIBUTE AND THEIR MACEDONIAN EQUIVALENTS

41 Mariantonia Tramite

HIKIKOMORI: ANALISI LINGUISTICA E PROPOSTE DI TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA DI UN NEOLOGISMO 2.0

Mariantonia Tramite

HIKIKOMORI: LINGUISTIC ANALYSIS AND TRANSLATION SUGGESTIONS IN ITALIAN LANGUAGE OF A 2.0 NEOLOGISM

53 Eleonora Fois

THE RENDITION OF METAPHORS AND THE TRANSLATOR'S INFLUENCE IN THE ENGLISH TRANSLATION OF GRAZIA DELEDDA'S LA MADRE

67 Gülşen Yılmaz

“SÜNGÜ” KELİMESİNİN ETİMOLOJİSİ ÜZERİNE

Gülşen Yılmaz

THE ETYMOLOGY OF THE WORD “SÜNGÜ”

75 Марија Леонтик

ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО ПОСТПОЗИЦИЈА ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD GROUPS WITH A POSTPOSITION IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

- 87 Виолета Јанушева**
ПЕРИФРАЗИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК
Violeta Janusheva
THE PERIPHRASES IN MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE
- 99 Silvana Neshkovska**
THE RHETORIC BEHIND POLITICAL RESIGNATION SPEECHES
- 113 Мери Лазаревска**
НИТУ АНГЛИСКИ НИТУ МАКЕДОНСКИ (КРАТКА АНАЛИЗА
НА АНГЛИЗМИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНА /НЕ/
ОПРАВДАНОСТ)
Meri Lazarevska
NEITHER ENGLISH NOR MACEDONIAN (SHORT ANALYSIS OF THE
ENGLISH BORROWINGS IN THE MACEDONIAN LANGUAGE AND THEIR
/NON/JUSTIFICATION)

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 123 Chiara Fusco**
VICO E LA CONTEMPORANEITÀ: VISIONI DELLA LETTERATURA IN
VICO, QUASIMODO E MONTALE
Chiara Fusco
VICO AND CONTEMPORANEITY: VISIONS OF LITERATURE IN VICO,
QUASIMODO AND MONTALE
- 135 Mirko Mondillo**
«ADESSO TU MI DICI COSA VUOI FARE DI ME». TIMIRA. ROMANZO
METICCIO E L'IPERMODERNO ITALIANO
Mirko Mondillo
«NOW YOU TELL ME WHAT YOU WANT TO DO ABOUT ME». TIMIRA.
ROMANZO METICCIO AND THE ITALIAN HYPERMODERNITY
- 149 Marcella Di Franco**
IL LIRISMO NOSTALGICO E L'ALIENAZIONE MODERNA IN CORRADO
ALVARO
Marcella Di Franco
NOSTALGIC LYRISM AND MODERN ALIENATION IN CORRADO ALVARO
- 161 Марија Ѓорѓиева Димова**
МЕМОРИЈАТА НА РОМАНОТ, РОМАНОТ КАКО МЕМОРИЈА
Marija Gjorgjieva Dimova
THE MEMORY OF THE NOVEL, THE NOVEL AS A MEMORY

- 171 Славчо Ковилоски**
КРВТА НЕ Е ВОДА: НАРОДНАТА ПЕЈАЧКА ДАФА ЦЕПЕНКОВА
Slavcho Koviloski
BLOOD IS THICKER THAN WATER - THE INTERPRETER OF FOLK SONGS: DAFA CEPENKOVA
- 179 Маријана Горгиева-Ристевска, Ранко Младеноски**
СЕМИОЛОГИЈА НА НЕАНТРОПОМОРФНИОТ ЛИК ВО РОМАНОТ „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Marijana Gorgieva-Ristevska, Ranko Mladenoski
THE SEMIOLOGY OF THE NON-ANTHROPOMORPHIC CHARACTERS FROM THE NOVEL “THE MATHEMATICIAN’S DAUGHTER” BY VENKO ANDONOVSKI
- КУЛТУРА / CULTURE**
- 193 Ана Stefanovska**
VIRTUAL REALITY AND READING CITIES: GPS-BASED APPLICATIONS AS A NEW FORM OF LITERARY TOURISM
- 201 Оља Стојкова**
ПРЕДАТОРСКО ИЗДАВАШТВО
Olja Stojkova
PREDATORY PUBLISHING
- 213 Екатерина Намичева, Петар Намичев**
ТРАДИЦИОНАЛНАТА АРХИТЕКТУРА – МОДЕЛИ НА ЗАШТИТА И ЗАЧУВУВАЊЕ НА ФУНКЦИЈАТА
Ekaterina Namicheva, Petar Namichev
TRADITIONAL ARCHITECTURE – MODELS OF PROTECTION AND PRESERVATION OF FUNCTION
- МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY**
- 225 Нина Даскаловска**
ПРИОДИ И АКТИВНОСТИ ЗА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА
Nina Daskalovska
APPROACHES AND ACTIVITIES FOR INTEGRATING VOCABULARY IN LANGUAGE INSTRUCTION
- 239 Blerina Nuhi, Brikena Xhaferi**
EVALUATING CRITICAL THINKING COMPONENT OF HIGH SCHOOLS IN SKOPJE

253 Arbnora Sulejmani, Brikena Xhaferi

TECHNIQUES WHICH PROMOTE CRITICAL THINKING IN ELT – A STUDY CONDUCTED IN HIGH SCHOOLS OF SKOPJE

265 Марија Гркова

ОБЈЕКТИВНИ ТЕСТОВИ ЗА МЕРЕЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ И ТЕСТИРАЊЕТО ВО НАСТАВАТА

Marija Grkova

THE CLASSROOM TEST AND THE OBJECTIVE TESTS FOR MEASURING STUDENTS ACHIEVEMENTS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

277 Кирил Трајчев

РУСКАТА ПОТРАГА ПО БОЖЈАТА МУДРОСТ

Kiril Trajchev

RUSSION QUEST FOR THE WISDOM OF GOD

291 Monika Zázrivcová

COMPTE-RENDU : « LES INTERFÉRENCES LINGUISTIQUES DU FRANÇAIS SUR LE SLOVAQUE. L'EXEMPLE DU SYSTÈME VERBAL », PAR LUCIA RÁČKOVÁ ET FRANÇOIS SCHMITT

Monika Zázrivcová

REVIEW: “LES INTERFÉRENCES LINGUISTIQUES DU FRANÇAIS SUR LE SLOVAQUE. L'EXEMPLE DU SYSTÈME VERBAL” (FRENCH LINGUISTIC INTERFERENCES ON SLOVAK. THE EXAMPLE OF THE VERBAL SYSTEM), BY LUCIA RÁČKOVÁ AND FRANÇOIS SCHMITT

295 Ранко Младеноски, Софија Иванова

СОВРЕМЕНАТА КНИЖЕВНОСТ МЕЃУ ЗАПАДНИОТ АНТРОПОЦЕНТРИЗАМ И ИСТОЧНАТА ТЕОДИЦЕЈА

Ranko Mladenoski, Sofija Ivanova

CONTEMPORARY LITERATURE BETWEEN ANTHROPOCENTRISM AND EASTERN THEODICY

ДОДАТОК / APPENDIX

311 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ

ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS

FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Почитувани читатели,

Со објавувањето на деветтиот број на списанието „Палимпсест“ се одбележува и потврдува неговото петгодишно постоење. Тековниот број на ова списание обработува теми кои се однесуваат на областите јазик, книжевност, методика на наставата и културологија и тие се напишани на македонски, англиски, италијански и турски јазик. Тематските области што ги покриваат овие статии се доволно разнолики да го привлечат вниманието на нашите колеги, наставници, студенти, но и доволно мотивирачки да го одржат современиот чекор со актуелните феномени на истражување од горенаведените области. Од објавените трудови во овој број како најбројни се јавуваат авторите од Македонија (Милена Саздовска-Пигуловска, Милена Касапоска-Чадловска, Марија Леонтиќ, Виолета Јанушева, Силвана Нешковска, Мери Лазаревска, Марија Ѓорѓиева Димова, Славчо Ковилоски, Маријана Ѓорѓиева-Ристевска, Ана Стефановска, Оља Стојкова, Екатерина Намичева, Петар Намичев, Нина Даскаловска, Блерина Нухи, Арбнора Сулејмани, Брикена Џафери, Марија Ѓркова, Кирил Трајчев, Ранко Младеноски, Софија Иванова), потоа од Словачка Моника Зазривчова (Monika Zázrivcová), од Австрија Мариантониа Трамите (Mariantonia Tramite), од Италија Елеонора Фоа (Eleonora Foïs), Кјара Фуско (Chiara Fusco), Мирко Мондило (Mirco Mondillo), Марчела ди Франко (Marcella Di Franco) и од Турција Ѓулшен Јилмаз (Gülşen Yılmaz).

Доминантен јазик на статиите во овој број е македонскиот јазик, што го толкувам како наш стремеж во борбата за негово негување и зачувување како наше најголемо културно наследство, како и желбата и намерата обработените тематски содржини да бидат лесно достапни за сите заинтересирани на територијата на целата наша држава. Сепак, се јавува неопходност и од актуелизација и популаризација и на другите јазици, што укажува на фактот дека светот на јазиците е огромен и дека многу аспекти од јазиците треба да се анализираат и да се објаснат. Тоа ја покажува важноста и значењето на странските јазици во современите емпириски текови во науката за јазикот, во науката за книжевноста, методиката на наставата и во културологијата.

Како резултат на електронската достапност на ова списание и на активностите на Уредувачкиот одбор, Редакцискиот совет, рецензентите, јазичните и техничките уредници, горди сме да истакнеме дека присуството на научноистражувачки статии од различни земји од светот говори за неговата актуелност и популарност. Сите што се вклучени во создавањето на ова списание несебично се ангажираат за неговото подобрување и со своите сугестии и добронамерни критики и дискусии влијаат доволно инспиративно да привлечат современи и модерни истражувачки публикации кои ќе најдат на уште поголема читателска публика во иднина, со што современите истражувања ќе бидат широко достапни и ќе овозможат размена на знаења, идеи, како и на научни и стручни достигнувања.

Билјана Ивановска, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Dear readers,

The ninth issue of “Palimpsest” marks and confirms the journal’s five year existence. The current issue of the journal covers topics related to the fields of language, literature, teaching methodology and culturology, and they are written in Macedonian, English, Italian and Turkish. The thematic areas covered by these articles are diverse enough to attract the attention of our colleagues, teachers and students, and at the same time motivating enough to keep up with the current phenomena of research in the aforementioned areas. From the published articles in this issue, the authors from Macedonia appear as the most numerous, such as Milena Sazdovska-Pigulovska, Milena Kasaposka-Chadlovska, Marija Leontik, Violeta Janusheva, Silvana Neshkovska, Meri Lazarevska, Marija Gjorgjieva Dimova, Slavco Koviloski, Marijana Gorgieva-Ristevska, Ana Stefanovska, Olja Stojkova, Ekaterina Namicheva, Petar Namichev, Nina Daskalovska, Blerina Nuhi, Arbnora Sulejmani, Brikena Xhaferi, Marija Grkova, Kiril Trajcev, Ranko Mladenoski, Sofija Ivanova, then from Slovakia Monika Zázrivcová, from Austria Mariantonina Tramite, from Italy Eleonora Fois, Chiara Fusco, Mirco Mondillo, Marcella Di Franco and from Turkey Gülşen Yılmaz.

The dominant language of the articles in this issue is the Macedonian language, which I recognize as our aspiration in the struggle for its nurturing and preservation of our greatest cultural heritage, as well as the desire and intention to make the thematic contents to be easily accessible to anyone concerned throughout our country. However, there is a need for actualization and popularization of other languages, which points to the fact that the world of languages is vast, therefore, many aspects of languages ought to be analyzed and explained. This actually proves the importance and significance of foreign languages in contemporary empirical currents in the science of language, literature, teaching methodology and culturology.

As a result of the electronic availability of this journal and the activities of the Editorial board, the reviewers, the linguistic and technical editors, we are proud to point out that the presence of scientific research articles written by authors from different countries of the world speaks of its relevance and popularity. Everyone involved in the creation of this journal is selflessly committed to its improvement and with their suggestions, well-intentioned reviews and discussions influence the submission of contemporary and modern research articles that will attract even a larger readership in the future, so that contemporary research will be widely available and will enable the exchange of knowledge, ideas, as well as scientific and professional achievements.

Biljana Ivanovska, Editor of Palimpsest

НИТУ АНГЛИСКИ НИТУ МАКЕДОНСКИ (кратка анализа на англизмите во македонскиот јазик и нивна /не/ оправданост)

Мери Лазаревска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
mlazarevska@gmail.com

Апстракт: Сè во овој универзум е во постојана состојба на менување. Како и сè друго, и јазикот се придружува на општото движење и менување. Во рамките на јазичните промени се случуваат јазични варијации заради географската поставеност на земјата во која се зборува јазикот, потоа социјални и културолошки варијации, стилски варијации, а исто така несопирлив процес кај сите јазици во светот претставува позајмувањето зборови од други јазици, особено од доминантен јазик (како англискиот). Таквото позајмување се случува спонтано и е сеприсутно во сите јазици, како и во македонскиот јазик.

Постојат повеќе причини за да навлезат зборовните елементи од еден во друг јазик. Една од нив се однесува на термини кои денотираат престиж, а луѓето многу лесно ги прифаќаат, како: престиж, луксуз, ексклузив, самит, бизнис, менаџмент, е-бизнис, имејл, компјутер и многу други. Во македонскиот говорен јазик многу зборови од англиското јазично подрачје, најчесто глаголите кои биле позајмени или копирани, добиле македонски суфикси за да се прилагодат во нашиот јазик, а често останале заедно со англиските суфикси кои означуваат вршител на дејствие. Така, имаме: инвестира, програмира, субвенционира, буџетира, верифицира, аплицира, валоризира, валидира, едуцира, релаксира, процесира, меморира, постира (кај сите нив се појавува суфиксот „ира“ како продуктивен суфикс при зборообразувањето). Англиските заемки во македонскиот јазик се широко распространети речиси во сите научни области.

Во „Грамастиката на македонскиот литературен јазик“ од 1952 година, Блаже Конески напишал: „Во македонскиот литературен јазик треба до најголем степен да се изрази неговата народна основа“.

Клучни зборови: *заемки, јазични промени продуктивни суфикси.*

Вовед

Сè во овој универзум е во постојана состојба на менување. (Aitchison, 2001, стр. 3). Овој факт е коментираан од страна на философи и поети во текот на многу векови наназад. Античкиот философ Хераклит во 6 век пр. н. е. вели „Сè се врти, сè се менува“, ништо не е во состојба на мирување. Во 16 век Едмунд Спенсер (Edmund Spenser) зборува за “ever-whirling wheel of change, the which all mortal things doth sway” – „тркалото на промените кое вечно се врти, она на кое сите смртници се вртат“. “Time and the world are ever in flight”

– „времето и светот се во постојан лет“ – исказ од Вилијам Батлер Јејтс (William Butler Yeats), поет на 20 век. (Aitchison, 2001, стр. 3).

Како и сè друго, и јазикот се придружува на општото движење и менување. Во 1836 година, германскиот философ Вилхелм Хумболдт (Wilhelm Humboldt) забележал: „Не може да постои ни момент на вистинско мирување во јазикот, исто како што е несопирлива човековата мисла. Во својата природа тој претставува континуиран процес на развивање“. (Aitchison, 2001, стр. 3).

До почетокот на 20 век повеќето лингвисти биле убедени дека промените во јазикот се незабележливи. Сите тие го поддржувале ставот дека промените се случуваат, но никогаш не може да се забележи точно кога и како тие се случуваат. Популарна претпоставка била дека менувањето на јазикот претставува континуиран, но многу бавен и незабележлив процес, како што е и ротацијата на Земјата, отворањето на цветовите и брчкањето на кожата на човекот. Човекот може само да го забележи процесот или претходно, или потоа (откако ќе се случи) за да сфати дека промената, всушност, настанала. Тоа е исто како да сте погледнале во часовник во 2 часот, а потоа во 2 и 10 – забележувате дека поминале 10 минути, но веројатно не сте забележале дека стрелките се движат.

Американскиот лингвист Леонард Блумфилд (Leonard Bloomfield), некогаш нарекуван „татко на американската лингвистика“, во 1933 година забележал: „Процесот на лингвистичките промени никогаш не бил директно набљудуван – ќе забележиме дека таквото набљудување со помош на нашите засега достапни средства е невозможно и невидливо“. (Bloomfield, 1927/1970, стр. 432-439). Чарлс Хокет (Charles Hockett) вели дека „никој сè уште не забележал цврста промена во јазикот – ние сме само во состојба да ја детектираме промената преку нејзините последици“. (Bloomfield, 1927/1970, стр. 432-439). Во почетокот на 20 век многу лингвисти свесно им го свртеа грбот на таквите, според нив, „апсурдности во резонирањето“. Тие се обидоа да создадат научна рамка за проучување на јазикот која доведе до донесување на бројни корисни, но и поедноставени дистинкции.

Еден многу ценет методолошки принцип претставуваше строгата поделба на дијахрониска и синхрониска лингвистика од времето на Де Сосир (1857-1913) кој беше наречен „татко на модерната лингвистика“. Повеќето лингвисти во 20 век сметаа дека синхрониската лингвистика постои пред дијахрониската, со тоа што историските лингвисти ги собираат описите за јазикот во различни временски периоди потпирајќи се притоа во голема мера на претходната работа на синхрониските лингвисти. Потоа ги анализираат промените кои се случиле, споредувајќи ги различните синхрониски состојби. Но, се случува лингвистите кои го прават синхронискиот опис, без да забележат, да ги испуштат оние аспекти кои се важни за да се разбере јазичната промена, а тоа се однесува на прашањето – како таа промена се случила? (Bloomfield, 1927/1970, стр. 100).

1. Јазични промени (заемки)

Во рамките на јазичните промени се случуваат јазични варијации заради географската поставеност на земјата во која се зборува јазикот, потоа социјални и културолошки варијации, стилски варијации, а исто така

несопирлив процес кај сите јазици во светот претставува позајмувањето зборови од други јазици.

Овој процес се случува од различни причини, но претставува помалку или повеќе природен процес во јазиците и се случува спонтано. Но, терминот „позајмување“ не е сосем соодветен, бидејќи во буквална смисла на зборот тој подразбира дека елементот кој е позајмен од јазикот давател би требало да е преземен на определен временски период, а потоа вратен, што воопшто не е случај. Можеме да кажеме дека тој не е позајмен туку повеќе копиран, а потоа во јазикот позајмувач најчесто му се доделуваат фонолошки, морфолошки, лексички и синтаксички карактеристики кои се типични за јазикот позајмувач. (Aitchison, 2001, стр. 141).

Позајмувањето во јазикот често се појавува затоа што тоа претставува згоден начин да се покријат лексичките празнини, што значи дека доколку во јазикот кој позајмува термини од друг јазик не постојат термини за определени поими, тие се присутни во другиот јазик. Јазикот позајмувач, од друга страна, претставува доминантен јазик кој се наметнал како водечки и најпопуларен во светот, особено со процесот на глобализацијата. Луѓето, сакајќи да бидат во тек со времето и новите збиднувања и да бидат „во тренд“ или „ин“, масовно го учат странскиот јазик (во овој случај англискиот) и многу лесно прифаќаат термини од него, наместо да се мачат нив да ги преведуваат или да бараат соодветни термини во својот мајчин јазик. На тој начин позајмувањето на зборови од светскиот јазик стана масовна појава кај нас и, за жал, многу поими за кои во македонскиот јазик постојат утврдени и стандардизирани термини почнуваат да се забораваат, а на нивно место доаѓаат англиски термини напишани на кирилица.

1.1. Основни карактеристики на заемките

Да се осврнеме на основните карактеристики на заемките. Кај нив се издвојуваат четири позначајни карактеристики:

1.1.1. Првата карактеристика се однесува на елементите кои може најлесно да се одвојат од јазикот давател, а да не влијаат врз структурата на јазикот позајмувач. Најочигледен пример за ова претставува леснотијата со која елементите на вокабуларот се пробиваат од јазик во јазик, особено ако зборовите денотираат некаков вид на престиж. Такви зборови во македонскиот јазик кои потекнуваат од англискиот јазик се: ексклузив, самит, бизнис, менаџмент, е-бизнис, имејл, компјутер и многу други, на кои посебно ќе се осврнеме на крајот од овој труд, класифицирајќи ги по области во кои тие најмногу се среќаваат.

1.1.2. Втората карактеристика е таа што адаптираните елементи имаат тенденција да се менуваат за да одговорат (или да се прилагодат) на структурата на јазикот позајмувач, иако позајмувачот е ретко свесен за искривувањето на јазичниот елемент. Во македонскиот говорен јазик многу зборови од англиското јазично подрачје, најчесто глаголите кои биле позајмени или копирани, добиле македонски суфикси за да се прилагодат во нашиот јазик, а често останале заедно со англиските суфикси кои означуваат вршител на дејствие. Па така имаме: инвестира, програмира, субвенционира,

буцетира, верифицира, аплицира, валоризира, валидира, едуцира, релаксира, процесира, меморира, постира. Кај сите нив се појавува суфиксот „ира“ како продуктивен суфикс при зборообразувањето, додека некои од оние што останале во оригиналната англиска форма со продуктивниот суфикс “er” се следните: драјвер, сурфер, блогер, батлер, кулер, чилер, информер, лидер, спикер, спикерка (со наставка за женски род), тинејџер; потоа со суфиксот „ор“: инвеститор, донатор, оператор, комуникатор, информатор, репаратор. На сите овие позајмени термини обично им се додава определен член на основниот термин кај глаголите, а кај добиените именки со процесот на деривација – на крајот од зборот. Еден драстичен пример кој неодамна се појави во весник од дневниот печат е следниот: „Трговска фирма бара двајца **мерчандајзери**“. Да го разгледаме терминот „мерчандајзер“. Терминот “merchant” на англиски значи „трговец“, а терминот “merchandise” значи „стока, роба“. Оној којшто го дал огласот во весник, погрешно го разбрал значењето на овие зборови и си дал за право да му додаде суфикс „ер“ за да алудира најверојатно на лице кое ќе набавува стока или можеби мислел на нешто друго, но тоа останува нејасно и за англистите, бидејќи терминот „мерчандајзер“ не постои во англискиот јазик.

1.1.3. Третата карактеристика се однесува на фактот дека јазикот има тенденција да ги издвојува оние аспекти од јазикот давател кои површински соодветствуваат доволно блиску на аспектите на јазикот позајмувач.

1.1.4. Четвртата карактеристика се нарекува тенденција на минимално прилагодување: јазикот позајмувач прави само мали адаптации во структурата на својот јазик. При подетална анализа се заклучува дека таму каде што еден јазик предизвикал цврсти промени во другиот, промените се случиле во текот на серија постепени мали промени при што според Бикертон (Bickerton, 1973/2008, стр. 644), секоја од нив вклучува мали промени во согласност со максимата „не постојат скокови во природата“. Томсон и Кауфман (Thomson & Kaufman) даваат пример за говорителите на грчкиот јазик во Турција и велат дека тие прифатиле толку многу турски особини во нивниот јазик, што сега зборуваат на јазик во кој „телото останало грчко, но душата станала турска“. (Thomson & Kaufman, 1988, стр. 198).

1.2. „Потребата“ од јазични промени

Уште еден широко распространет став за социолингвистичките причини за јазичните промени го вклучува поимот „потреба“. (Aitchison, 2001, стр. 146).

Јазикот се менува како што се менуваат и потребите на неговите корисници – аспект кој е наречен функционален аспект на јазичните промени. Ова претставува атрактивно гледиште. Потребата, секако, соодветствува на вокабуларот на еден јазик, а непотребните зборови отпаѓаат: парчињата облека кои веќе не се во мода и не се носат сега се ретко спомнувани. Такви зборови се кринолина (освен во театар), муф, вел (освен на свадба), одора (освен во театар), фрак (освен диригентите), веќе ретко се спомнуваат сиврите, но затоа многу често го слушаме терминот **боди** (чисто англиски збор), како и **скејтерки, старки, трекерки (патики), цинс, тренерки, монтки**. Во доменот

на модата и стилот на живеење среќаваме термини како: **фешн, лајфстајл, хеарстајлинг или само стајлинг, кастинг, ивент, хепенинг, парти, мејк ап и мејкап артист, шопинг, модел, велнес и спа центар, дискотека или диско, билборд, дизајн, топ листа, евергрин, цубокс** итн. Повеќето од нив одамна се зацврстени во нашиот јазик и популацијата ги употребува секојдневно, без да размислува за тоа дали се македонски термини или се прифатени од некој друг јазик. Во овој контекст среќаваме и многу драстични примери при што на излозите на продавниците на латиница се испишани буквите SALE што на англиски јазик значи распродажба, или DISCOUNT со исто значење, т.е. снижување на цените, а исто така имаме и продавници наречени дисконти со дисконтни цени – термини кои се зацврстени во јазикот и добиле морфолошки карактеристики на македонскиот јазик. Многу драстичен пример кој неодамна се појави на излогот на една продавница за чевли беше терминот ШУС (напишан на кирилица) што на македонски не значи ништо, а доаѓа од англискиот термин “shoes” (чевли). Потоа, среќаваме знаци на вратите од продавниците како OPEN и CLOSED, наместо ОТВОРЕНО И ЗАТВОРЕНО.

Други чудни примери на присвојување термини од англискиот јазик се случуваат и во рамките на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ каде на Економскиот факултет катедрите или насоките се наречени „департмани“, а на Филозофскиот факултет до скоро постоеше „Институт за дефендологија“, чие име е сега променето во „Мировни студии“, што е терминолошки многу поприватливо. Терминот “department” кај нас се преведува како „катедра“ или „сектор“, додека до терминот „дефендологија“ е дојдено преку англискиот термин “defense” што значи одбрана, па му е додаден суфикс од грчки „logos” како наука и е создаден термин кој во англискиот јазик не постои, а не е соодветен ниту во македонскиот.

1.3. Заемките според области

Термините кои во македонскиот јазик се позајмени од англискиот јазик можеме да ги групираме во повеќе области и тоа:

1.3.1. Позајмени термини во областа на политиката: electorate/електорат; voting/воутинг; agenda/агенда; integration/интеграција; disintegration/дезинтеграција; lobbying/лобирање; lobby group/лоби-група; leader/лидер; rating/рејтинг; security/секјурити; ratify/ратификува; ratification/ратификување; summit/самит; core activities/кор активности; pluralism/плурализам; legitimacy/легитимност; crucial/круцијален; ideology/идеологија; attack/атак; environmental/енвиromентални; essential/есенцијални; incumbent/инкамбент; campaign/кампања; prohibition/прохибиција; wording/вординг; coalition/коалиција; diplomatic mission/дипломатска мисија; bilateral/билатерален; multilateral/мултилатерален; convention/конвенција; competence/компетенција; vice/ вице (премиер, канцелар и сл.);

1.3.2. Термини од областа на новинарството: Mass media/масовни медиуми; press/прес; news/њуз; flash news/флеш вести; briefing/брифинг (брифирање); lead/лид (воведна реченица во определена вест, или водилка), press conference/прес-конференција, broadcaster/броадкастер, communicator/

комуникатор, column/колумна; editorial/едиторијал; loby/лоби (во зграда), fans/фанови; target/таргет; target group/таргет-група; impact factor/импакт фактор; performance/перформанса/и; backstage/бекстејџ (зад сцена);

1.3.3. Термини од областа на економијата: business/бизнис; management/менаџмент; deposit/депозит; profit/профит; profitable/профитабилен; bankrupt/банкрот; solvency/солвентност; resources/ресурси; fiscal policy/фискална политика; expansive monetary policy/ експанзивна монетарна политика; rebalance/ребаланс; relevant indicators/релевантни индикатори; harmonizing/хармонизирање; budget/буџет; invest/инвестира; investor/инвеститор; licitation/лицитација; presentation/презентација; limit/лимит и лимитира; deposit/депозит; country risk/кантри риск; turbulent fluctuations/турбулентни флукуации, think - think groups/тинк-тинк групи, cash/кеш, (кешира, кеширање) и многу други;

1.3.4. Во областа на правото англизмите не се многу застапени поради тоа што правните термини, главно, потекнуваат од латинскиот јазик, а нашиот правен систем потекнува од римското право, но во последно време почнуваат да се внесуваат термини како: litigants/ литиганти (страни на спорот); litigation/ литигација (судење); legislation/легислатива (наместо законодавство) obligatory/ облигаторно (наместо задолжително); appellant/ апелант (наместо тужител); briefing/брифинг (наместо кус извештај).

1.3.5. Во областа на медицината постојат многу заемки од англискиот јазик како резултат на новите медицински текови кои доаѓаат од земјите во кои англискиот јазик е официјален јазик, слично на јазикот на информатиката. Во медицината имаме стентирање, коронаграфија, дијализа итн., додека информатичката технологија изобилува со англизми, бидејќи изворниот јазик на информатиката е англискиот. За поздравување е изготвувањето на официјален Поимник на македонски зборови од оваа област со цел зачувување на македонскиот идентитет, односно на македонскиот јазик и неговата правилна употреба.

1.3.6. Освен сите овие примери, не постои усогласен став кон тоа како треба да се употребуваат странските кратенки, т.е. дали тие треба да се преведат на македонски јазик, па од нив да се изведе нова кратенка со појаснување, или само треба да се препишат? На пример, кратенката „Ај Ти“ или IT што значи интернет технологија, погрешно се употребува, бидејќи „АјТи“ претставува начин на изговарање во англискиот јазик, но во македонскиот јазик читаме како што пишуваме, а не со спелување на кратенките. Потоа често се употребува Пи Ар или PR (Public relations) што во превод значи „односи со јавност“, а во нашиот јазик ПиАр нема никакво значење, освен ако не се сетите дека тоа е кратенка од англиски термин, па затоа така се изговара.

Заклучок

Англискиот јазик е јазик на новите генерации и младите луѓе масовно ги користат англизмите во секојдневниот говор, дотаму што тие дури имаат и свој жаргон преполн со англизми кои се целосно прилагодени во јазикот на помладите генерации, преку кој тие одлично комуницираат. Понесени од модерните текови на новото време, тие англискиот јазик го конзумираат како брза храна, без доволно да го разберат, оставајќи го отпадот во својот јазик. Многу е важно помладите генерации да ја разберат важноста да го негуваат својот мајчин јазик и да го научат како што треба за да го пренесат и на следните генерации со неговите прекрасни изворни зборови и со непроценливото богатство кое тој со себе го носи, а англискиот јазик да го научат правилно, без да го искривуваат.

Во „Грамастиката на македонскиот литературен јазик“ од 1952 година, Блаже Конески напишал: „А во мај 1945 година, во актот на Комисијата за јазик и правопис при Министерството за народна просвета на Народна Република Македонија, одлуката за употреба на македонскиот јазик ќе биде допрецизирана, главно, преку три точки: Во македонскиот литературен јазик треба да се установаат оние форми од централните говори што во најголем степен ќе ги поврзат сите наши говори и ќе бидат лесно приемливи за луѓето од сите наши краишта; Во македонскиот литературен јазик треба до најголем степен да се изрази неговата народна основа. Речникот да се збогатува со зборови од сите наши дијалекти, да се изградуваат зборови со живи наставки, и само колку што е потребно да се усвојуваат и туѓи заемки; и македонската азбука да биде составена од толку букви колку што има и гласови во литературниот јазик. Правописот да се изработи врз фонетски принцип“. (Конески, 1982, стр. 56).

Користена литература

- [1] Конески, Б. (1982). *Грамастика на македонскиот литературен јазик*. Скопје: Култура.

***

- [1] Aitchison, J. (2001). *Language Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
 [2] Bickerton, D. (2008). *Bastard Tongues*. New York: Hill and Wang.
 [3] Bloomfield, L. (1927/1970). *Literate and Illiterate Speech. (American Speech)*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 2.
 [4] De Sosir, F. (1977). *Opšta Lingvistika*. Beograd: Nolit.
 [5] Hockett, C.F. (ed.) (1971). *A Leonard Bloomfield Anthology*. Chicago: University of Chicago Press.
 [6] Thomason, S. & Kaufman, T. (1988). *Greek in Turkey*. Amsterdam: John Benjamin's Publishing Co.

Meri Lazarevska

Ss. Cyril and Methodius University, Skopje

Neither English nor Macedonian

(Short analysis of the English borrowings in the Macedonian language and their /non/justification)

Abstract: Everything in this world is in a perpetual state of change. Language as well, joins in this general flux. Within the frames of the language changes, language variations appear because of various factors, such as the geographic surroundings, social and cultural environment as well as the influence of the so called “language of the world”, as the most dominant language. Thus the process of borrowing terms and phrases from the dominant language (English) appears spontaneously, and is omnipresent throughout the languages in the World and also in the Macedonian language.

There are several reasons because of which the vocabulary elements penetrate from language to language. One of them is related to the terms that denote a prestige and people very easily accept, such as: *prestige, luxury, exclusive, summit, business* etc. Another is related to the notion of ‘need’.

But there are also examples of English borrowings the roots of which have been taken in the Macedonian language, but have been changed to fit the Macedonian morphology, so that their form has been changed. Of a such type are many verbs from the English origin to which the Macedonian suffix ‘ira’ (ира) has been added: *invest-инвестира, program-програмира, apply-аплицира*. The English borrowings in the Macedonian language are widely spread in almost all the scientific fields.

The general conclusion is that the borrowings should be imported in the language only if a term for some notion doesn’t exist in the language and it exists in the language – borrower.

Keywords: *borrowings, language changes, productive suffixes.*

ГОД. V
БР. 9

ПАЛИМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. V
NO 9